

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Zavřela a soudců JUDr. Petry Flídrové a Mgr. Michala Kadlečka, ve věci

žalobců: a/ **B. S.**, narozená XXXXX, zemřelá XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
b/ **T. K.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
c/ **M. A. E. K.**, narozená XXXXX
bytem XXXXX XXXXX
d/ **M. P. K.**, narozený XXXXX
bytem XXXXX, XXXXX
žalobci b/, c/, d/ zastoupeni advokátem Vratislavem Pěchotou
se sídlem v Praze 2, Mánesova 1645/87

za účasti: 1/ **Teplárny Brno, a. s.**, IČO: 46347534
sídlem Okružní 828/25, 638 00 Brno
zastoupená advokátkou Mgr. Bohumilou Goold
sídlem Jánská 454/11, 602 00 Brno
2/ **Statutární město Brno - Magistrát města Brna**, IČO: 44992785
sídlem Dominikánské nám. 1, 601 67 Brno
3/ **Česká republika - Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových**, IČO: 69797111
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2 - Nové Město
4/ **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO: 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3

o znovuprojednání věci rozhodnuté správním orgánem

o odvolání účastníka 4/ proti usnesení Městského soudu v Brně ze dne 4. 1. 2021, č. j. 94 C 170/2017-1103,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně **se potvrzuje.**

Odůvodnění:

1. Výrokem I v záhlaví označeného usnesením soud rozhodl, že podle § 111 odst. 2 o. s. ř. se v přerušném řízení pokračuje, neboť dne 4. 1. 2021 bylo soudem zjištěno, že v řízení vedeném u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 59 D 651/2020 bylo zjištěno, že žalobkyně a/ povolala správcem pozůstalosti Vratislava Pěchotu (notářský zápis ze dne 16. 5. 2017, sp. zn. NZ 518/2017), který tak vstoupil do práv žalobkyně a/, o něž v řízení jde, a odpadla tak překážka (otázka právních nástupců zemřelé žalobkyně a/), pro níž bylo řízení přerušeno.
2. Výrokem II usnesení soud rozhodl, že podle § 107 odst. 2 o. s. ř. bude namísto žalobkyně a/ B. S. v řízení pokračováno se správcem pozůstalosti žalobkyně a/ Vratislavem Pěchotou, advokátem se sídlem v Praze 2, Mánesova 1645/87, neboť žalobkyně a/ dne 2. 3. 2020 zemřela a ztratila tak po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení, správcem pozůstalosti ve vztahu k pozůstalosti

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Procházková.

spravované na území České republiky však žalobkyně a/ povolala Vratislava Pěchotu (notářský zápis ze dne 16. 5. 2017, sp. zn. NZ 518/2017), kdy správce pozůstalosti je oprávněn činit úkony a právní jednání v plném rozsahu, v jakém by byla oprávněna je činit žalobkyně a/ sama (§ 1556 odst. 1, § 1677 odst. 1 občanského zákoníku). Vratislav Pěchota tak vstoupil do práv žalobkyně a/ o něž v řízení jde (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2438/2019-203). Dále soud ve výroku uvedl, že podle ustanovení § 169 odst. 2 o. s. ř. toto usnesení neobsahuje odůvodnění.

3. Proti tomuto usnesení podala zúčastněná osoba 4/ odvolání, v němž namítla, že podle ustanovení § 1677 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“) platí, že povolal-li zůstavitel správce pozůstalosti nebo vykonavatele závěti, spravuje pozůstalost až do potvrzení nabytí dědictví správce pozůstalosti, jinak vykonavatel závěti. Nepovolá-li zůstavitel žádného z nich, spravuje pozůstalost dědic; je-li dědiců více a neujednají-li si nic jiného, spravují pozůstalost všichni dědicové. Podle ustanovení § 1678 odst. 1 OZ ten, kdo spravuje pozůstalost, vykonává její prostou správu. Podle ustanovení § 1679 odst. 2 OZ může správce dědictví nebo vykonavatel závěti učinit úkon přesahující rozsah prosté správy pouze tehdy, souhlasí-li s tím dědici. Pokud se tyto nedohodnou, nebo je-li dědicem osoba se zvláštní ochranou, vyžaduje se souhlas soudu. Citovaná pravidla se týkají správy existujícího majetku, nikoliv vedení soudního sporu o to, za tu právo zůstavitele či není. Vedení a pokračování v takovémto sporu nepochybně přesahuje prostou správu majetku. Takový postup odporuje účelu správy pozůstalosti, jejímž smyslem je postarat se o zůstavitelem zanechaný majetek až do doby, než skončí řízení o pozůstalosti. V projednávané věci o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nelze připustit, aby správce pozůstalosti vystupoval jako plnohodnotný účastník řízení, tj. zejména disponoval s předmětem sporu a činil procesní úkony. Takto zásadní jednání nenáleží správci pozůstalosti, ale z povahy věci by tato měla být učiněna až přímo dědici po pravomocném skončení dědického řízení. V daném řízení nebylo doloženo, že by s pokračováním řízení souhlasili všichni dědici zůstavitele, případně, že by s tímto postupem vyslovil souhlas soud, tedy, jinak řečeno, že by správce pozůstalosti byl oprávněn činit jakékoliv úkony přesahující prostou správu. S ohledem na uvedené má odvolatel za to, že v řízení nelze pokračovat na místě žalobkyně se správcem pozůstalosti, neboť vedení soudního řízení nelze podřadit pod prostou správu majetku v řízení nebylo doloženo, že by byl správce pozůstalosti oprávněn činit úkony mimo prostou správu pozůstalosti. Obecně při úmrtí účastníka řízení platí postup dle ustanovení § 107 odst. 1 o. s. ř., tedy jestliže účastník ztratí po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda v řízení může pokračovat. Není-li možné v řízení ihned pokračovat, soud řízení přeruší. O tom, s kým bude v řízení pokračováno, soud rozhodne usnesením. Podle ustanovení § 107 odst. 2 o. s. ř. platí, že jestliže ztratí způsobilost být účastníkem řízení fyzická osoba, umožňuje-li povaha věci pokračovat v řízení, jsou procesním nástupcem, nestanoví-li zákon, jinak, ti, kteří vstoupili do práv nebo povinností, o něž v řízení jde. V daném případě je předmětem řízení přezkum rozhodnutí správního orgánu dle zákona 229/1991 Sb. (zákon o půdě) tj. určení restitučního nároku a jeho výše, dále případně rozhodnutí o nároku na vydání či nevydání pozemku státem právním předchůdcům odňatým. Restituční nárok je pak předmětem dědictví. Je proto nepřijatelné, aby o uplatnění restitučního nároku, tj. na vrácení konkrétních pozemků a následně pak o způsobu uspokojování restitučního nároku žalobkyně a/ rozhodoval pouze správce pozůstalosti a nikoliv oprávnění dědici, když se jedná o rozhodnutí klíčová, mající výrazný dopad na samotnou pozůstalost. Bylo by zcela protismyslné účelu majetkových restitucí, pokud by uplatnění restitučního nároku, mající vliv i na konkrétní způsob, jakým by se taková krivda měla napravit, rozhodovala třetí osoba, a to za situace, kdy se (pouze) čeká na skončení dědického řízení. V daném řízení tak bude moci být pokračováno s dědici žalobkyně a jako zůstavitelky. Dále odvolatelka označila judikaturu Nejvyššího soudu s tím, že se v ní jednoznačným způsobem podává, že soud může řízení nepřerušit pouze ve zvlášť odůvodněných případech, zejména pak tehdy, je-li pouze jediný dědic nebo je-li tu dáno nebezpečí z prodlení. V dané věci není splněna ani jedna z těchto podmínek. Odvolatelka navrhla, aby odvolací soud změnil napadené usnesení

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Procházková.

tak, že v řízení na místě žalobkyně nebude dále pokračováno s advokátem Vratislavem Pěchotou a řízení se přerušuje do pravomocného skončení dědického řízení, vedeného Městským soudem v Brně pod sp. zn. 59 D 651/2020, případně aby napadené usnesení zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

4. Krajský soud v Brně, jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb. - občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. s. ř.“), po zjištění, že odvolání bylo podáno v zákonné odvolací lhůtě (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), osobou k tomu oprávněnou (§ 201 o. s. ř.), a že směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je odvolání přípustné (§ 201, § 202 a contrario o. s. ř.), usnesení soudu prvního stupně, jakož i řízení jeho vydání předcházející, bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.) přezkoumal.
5. V průběhu řízení před soudem prvního stupně (dne 2. 3. 2020) žalobkyně a/ zemřela, čímž ztratila způsobilost být účastníkem řízení o znovuprojednání věci rozhodnuté správním orgánem, jejímž předmětem je určení vlastnictví k nemovitostem podle zákona č. 229/1991 Sb. (§ 19 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, dále jen „o. s. ř.“; § 23 OZ). Ztratí-li způsobilost být účastníkem řízení fyzická osoba a umožňuje-li povaha věci pokračovat v řízení, jsou procesními nástupci, nestanoví-li zákon jinak, ti, kteří vstoupili do práv nebo povinností, o které v řízení jde (§ 107 odst. 2 o. s. ř.). Půjde zpravidla o dědice zemřelé fyzické osoby.
6. Z úřední činnosti je odvolacímu soudu známo, že v řízení o pozůstalosti po zemřelé žalobkyni a/, vedeném u Městského soudu v Brně pod sp. n. 59 D 651/2020, byla předložena listina o ustanovení správce pozůstalosti, kterou zůstavitelka pořídila fonomu notářského zápisu sepsaného notářem Mgr. Pavlem Bernardem 16. 5. 2017 (NŽ 518/2017, N 375/2017, Z 25/2017). Touto listinou (jejíž kopie je součástí spisu v projednávané věci) zůstavitelka povolala Vratislava Pěchotu „správcem veškeré její pozůstalosti, která se nachází na území České republiky nebo která byla uplatněna u českých soudů a jiných českých orgánů“, s tím, že „správce pozůstalosti je ve vztahu k spravované pozůstalosti na území České republiky oprávněn činit úkony a právní jednání v plném rozsahu tak, jak by byla oprávněna je činit ona sama“.
7. Osobou oprávněnou spravovat pozůstalost je tak zůstavitelkou povolaný správce pozůstalosti Vratislav Pěchota (§ 1556 odst. 1, § 1677 odst. 1 věta první OZ). Z postupu soudu prvního stupně je zřejmé, že (ve shodě s názorem uvedeným v usnesení Nejvyššího soudu z 21. 12. 2020, sp. zn. 29 Cdo 2483/2019) dospěl k závěru, že zůstavitelkou povolaný správce dědictví jejím procesním nástupcem, se kterým lze pokračovat v řízení, a jsou tak splněny předpoklady k rozhodnutí podle § 107 odst. 1 a 2 o. s. ř.
8. Jestliže na základě uvedených skutečností soud prvního stupně rozhodl o pokračování v řízení přerušeném z důvodu podle ustanovení § 107 odst. 1 věta druhá a třetí o. s. ř. a současně rozhodl o tom, že v řízení bude namísto zemřelé žalobkyně a/ pokračováno se správcem pozůstalosti Vratislavem Pěchotou (který je ve vztahu k spravované pozůstalosti na území České republiky oprávněn činit úkony a právní jednání v plném rozsahu tak, jak by byla oprávněna je činit žalobkyně a/ sama), je jeho rozhodnutí správné a odvolací soud je proto potvrdil (§ 219 o. s. ř.).
9. K odvolacím námitkám pak odvolací soud dodává, že správce pozůstalosti v zásadě vykonává prostou správu pozůstalosti (§ 1678 OZ), jejíž podstatou je činit vše, co je nutné k zachování majetku v pozůstalosti (§ 1405 OZ). Obsah správy však vychází i z druhu spravovaného majetku a lze do něj proto zařadit například i včasné podání žalob, je-li třeba získat majetek, který měl být zůstaviteli vydán a uplatnění práv, která náležela zůstaviteli, který již nestačil učinit vše, aby je získal, a patří do pozůstalosti. Podle ustanovení § 1703 OZ, dokud soud nepotvrdí nabytí dědictví, mohou věřitelé vymáhat plnění a domáhat se uspokojení vůči tomu, kdo spravuje pozůstalost. Správce pozůstalosti je v tomto případě osobou samostatně vystupující, vůči níž, jako vůči osobě žalované, je vedena žaloba o zaplacení dluhu zůstavitele, popřípadě výkon rozhodnutí či exekuce pro dluh zůstavitele. Také je stranou, která vede spor o zaplacení pohledávek zůstavitele, jejich vymožení, případně jiné spory ohledně majetku zůstavitele. Správce je také tím, kdo činí právní

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Procházková.

jednání přesahující prostou správu, jak ho k tomu opravňuje ustanovení § 1679 odst. 2 OZ. Správce tak koná jednání, která jsou výkonem vlastnického práva, která překračují rozsah prosté správy (§ 1679 odst. 1 OZ). Odvolací soud má za to, že v rámci zákonných povinností a oprávnění správce závěti, lze dospět k závěru, že správce pozůstalosti povolaný žalobkyní a/, by byl jejím procesním nástupcem v daném restitučním řízení i v případě, že by žalobkyně v listině neuvedla, že je „oprávněn činit úkony a právní jednání v plném rozsahu tak, jak by byla oprávněna je činit ona sama“.

Poučení:

Proti tomuto usnesení je dovolání přípustné za předpokladu, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu.

Brno 30. března 2021

JUDr. Jan Zavřel v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Simona Procházková.